

Stichting Lumen Holland Rijnland

Jezelf zijn, ontmoeten en meedoen

Stichting Lumen Holland Rijnland is een onafhankelijke, regionale organisatie die zich inzet voor mensen die te maken hebben (gehad) met psychische aandoeningen, psychosociale problemen en/of verslavingsproblematiek.

Missie

Stichting Lumen wil in de regio Holland Rijnland:

- mensen uit haar doelgroepen een veilige plek te bieden voor ontmoeting;
- mensen ondersteunen in hun persoonlijk en maatschappelijk herstel, waarbij de (ontdekking van de) eigen wensen, doelen en mogelijkheden op het gebied van (arbeids)participatie centraal staan;
- beleidsondersteuning en belangenbehartiging bieden: de partners in de regio Holland Rijnland vanuit het perspectief van ervaringsdeskundigheid en innovatie ondersteunen in hun nieuwe rol en verantwoordelijkheid;
- actief werken aan preventie, door het bieden van voorlichting en onafhankelijke peer-to-peer cliëntondersteuning
- actief werken aan deskundigheidsbevordering en beeldvorming gericht op het bevorderen van acceptatie voor onze doelgroep in de maatschappij.

De mensen voor wie Lumen opkomt zijn kwetsbaar. Voor Lumen is het uitgangspunt bij de ondersteuning om mensen te versterken in hun maatschappelijke positie en te begeleiden naar het weer oppakken van persoonlijke, sociale en maatschappelijke rollen. Lumen coacht mensen bij het ontwikkelen van de eigen mogelijkheden om keuzes te maken en op een gelijkwaardige manier deel kunnen nemen aan de samenleving. Dit doet Lumen door in de ondersteuning te werken vanuit het gedachtengoed van emancipatie en empowerment. Stichting Lumen maakt hierbij gebruik van ervaringskennis en -deskundigheid en heeft een uniek aanbod op dit gebied. Hieronder geven wij een overzicht van onze bestaande producten en diensten en de producten die wij verder kunnen ontwikkelen in samenwerking met andere partijen.

Producten en diensten

ONTMOETEN

Ontmoeting, lotgenotencontact en opvang

- Inloophuis, lotgenotencafé, zelfhulpgroepen, respijthuis

LEREN

Scholing en persoonlijke ontwikkeling

Doorlopend aanbod van scholing en activiteiten gericht op persoonlijk en maatschappelijk herstel en het (door)ontwikkelen van ervaringskennis- en deskundigheid

- Van herstel tot ervaringsdeskundigheid naar participatie
- Van kennis naar kunde
- Verscherping van vaardigheden

WETEN

Voorlichting/beeldvorming

- Ervaringsdeskundige voorlichters, informatieve voorlichting, deskundigheidsbevordering sociaal domein, destigma-workshops

Beleidsondersteuning en collectieve belangenbehartiging

- Lumen adviesgroep/inzet ervaringsdeskundigen in beleidsondersteuning gemeenten en op congressen, symposia en conferenties/schriftelijke inspraakreacties

DOEN

Ervaringsdeskundige cliëntondersteuning

- Informatie/steun/ luisterend oor/outreaching: Vliegende Brigade/crisiskaartconsulenten/ arbeidsmaatjes/participatiemaatjes (Piëzo)

In 2018 zullen we concreet de volgende activiteiten organiseren/diensten leveren. Deze diensten leveren we zowel in Leiden op de Hooigracht als bij netwerkorganisaties-in de Leidse regio. In overleg met de regiogemeenten zijn wij voornemens een groot deel van deze activiteiten op locatie te gaan aanbieden. Nu is het nog zo, dat deelnemers uit de drie subregio's, naar Leiden komen. Het zijn producten en diensten die wij zelf of in samenwerking met andere organisaties hebben ontwikkeld en die wij de afgelopen jaren hebben uitgevoerd en steeds verder verfijnd, andere producten en diensten zijn in ontwikkeling:

ONTMOETEN

Inloophuis Psychiatrie - elke dinsdag t/m zaterdagavond en zondagmiddag geopend Vrouwenavond
Inloophuis - 1 x per maand op maandagavond

Filmavond Inloophuis - 1 x per 2 maanden op maandagavond

Inloop Maatschappelijke opvang - in samenwerking met Binnenvest - 1 x per week op vrijdagmiddag

Wandelen in Cronesteyn – 1 x per maand op donderdagmiddag

Lotgenotencafé - 1 x per week op donderdagmiddag

Doorlopende herstelwerkgroep – 1 x per 3 weken op woensdagmiddag

Zelfhulpgroep relatieverslaving - 1 x per week op maandagavond

Lotgenotengroep depressie 1 en 2 - in samenwerking met de Depressie vereniging - 1 x per maand op dinsdag- en op donderdagavond

Lotgenotengroep Bipolaire stoornis - in samenwerking met VMDB- 1 x per maand op donderdagmiddag

Lotgenotengroep Bipolaire stoornis voor betrokkenen - in samenwerking met VMDB- 1 x per maand op zaterdagmiddag

Op eigen benen - i.s.m. de Binnenvest - 2x per maand - (mogelijke doorstart in 2018)

Lotgenotencontact Vogelvlucht - 1e zondag van de maand

Lotgenotengroep verslaving - in oprichting

Ontmoeting zullen wij in de gemeente Alphen aan den Rijn organiseren in het Respijthuis/ Herstelwerkplaats. In de gemeente Teylingen zijn contacten gelegd met de welzijnsorganisatie om de participatie in buurtkamers van mensen met psychische aandoeningen te bevorderen.

LEREN (zie ook de bijlage: Opschaling beleidsondersteuning en scholing)

Zicht op Herstel

In deze cursus, gericht op persoonlijk herstel, gaan deelnemers met behulp van de verschillende fases van herstel het eigen unieke herstelproces in kaart brengen. Aan de hand van thema's gaan deelnemers met elkaar in gesprek om kennis en ervaringen te delen. Dit leidt tot meer bewustwording van en inzicht in wat kan helpen bij verder herstel.

Deze erkende cursus vormt een eerste stap op weg naar maatschappelijk herstel en kan een basis zijn voor de ontwikkeling van ervaringsdeskundigheid.

Meerdere keren in het jaar, 8 wekelijkse bijeenkomsten

De cursus gaat in Leiden starten, in februari op dinsdagmiddag en in april op maandagmiddag, in 2018 en 2019 zullen wij deze in overleg met de gemeenten ook uitbreiden naar meerdere locaties in de drie subregio's.

Werken met Eigen Ervaring

Deze erkende training is een vervolgstap op weg naar inzetten van ervaringskennis. Het vormt een basis voor de ontwikkeling van ervaringsdeskundigheid. De opgeleide ervaringsdeskundigen kunnen vervolgens deze kennis inzetten in de individuele en groepsgewijze cliëntondersteuning en zijn voldoende geschoold in het geven van basale voorlichting.

2 x cursus van 10 bijeenkomsten (in het voorjaar in Leiden en in het najaar in Alphen a/d Rijn). Mogelijk in de zomer van 2018 een train the trainer-variant, zodat deze daarna, net als de cursus Zicht op Herstel in meer gemeenten in de regio kan worden aangeboden.

Masterclass ervaringsdeskundige cliëntondersteuning - Vliegende Brigade en cliëntondersteuners backoffice

Gespreksvoering vanuit ervaringskennis en op basis van gelijkwaardigheid: De eigen en collectieve ervaringskennis impliciet kunnen gebruiken in gespreksvoering zodat er zonder eindeloos uitvragen een beeld gevormd kan worden van thema's en behoeften die leven bij cliënt.

Signaleren van gedrag- en denkpatronen voortvloeiende uit psychische problematiek en hier actief op inspelen.

Gelijkwaardigheid: hoe werkt dat

1 x per 3 weken op vrijdagochtend op de Hooigracht. Deze scholing kan vanaf najaar 2018 op locatie worden aangeboden aan cliëntondersteuners in de subregio's. Dit moet goed met gemeenten worden afgestemd omdat de cliëntondersteuners centraal worden gecoördineerd. (Er zijn immers geen coördinatoren ervaringsdeskundige cliëntondersteuning op locatie beschikbaar (zie ook de paragraaf over cliëntondersteuning)

Intervisiegroep Ervaringsdeskundigheid in de Wijk - Vliegende Brigade en backoffice cliëntondersteuners -

Casuïstiekbespreking 1 x per 2 weken op dinsdagochtend

Toolboxtraining Zelfstigma

Deze in huis ontwikkelde training is een gevorderde training voor ervaringsdeskundigen die zich willen toeleggen op het ondervangen wat ook wel wordt genoemd de tweede aandoening: stigmatisering. De training is gericht op het:

-Herkennen van zelfstigmamomenten - op welke momenten haal je jezelf naar beneden

-Vergroten sociale weerbaarheid - functionele scenario's maken -Vergroten stigmaweerbaarheid - ontcrachten van stereotypen, ontdekken van kwaliteiten

Ervaringsdeskundigen die deze training hebben doorlopen kunnen in de cliëntondersteuning mensen helpen met het vergroten van zelfvertrouwen en hen begeleiden/toeleiden naar sociale activiteiten. Ook kunnen zij in voorlichtingsactiviteiten het thema stigmatisering adresseren. In combinatie met de masterclass ervaringsdeskundigheid zal deze training breed aan ervaringsdeskundigen worden aangeboden.

Training tot consulent crisiskaart

In deze training worden ervaringsdeskundigen opgeleid om modelgetrouw (volgens het landelijk model) crisisplannen en crisiskaarten te maken in samenwerking met de cliënt. De training is competentiegericht, waarbij zowel kennis en vaardigheden als attitude centraal zullen staan. Er wordt aandacht besteed aan de theoretische achtergrond van het werk als consulent crisiskaart en aan het oefenen in diverse rollen van deze functie. De crisiskaart wordt aangeboden in alle gemeenten in de regio.

Bluf-cv

Deze training is een gevorderde training voor ervaringsdeskundigen die zich willen toeleggen op het ondersteunen van mensen in trajecten naar arbeidsparticipatie.

Dit doen zij door:

Analyseren van ervaringen

(Her)ontdekken van kwaliteiten en vaardigheden

Creatieve en zelfverzekerde presentatie van het curriculum vitae

Deze scholing kan vanaf najaar 2018 mogelijk worden aangeboden in samenwerking met het samenwerkingsverband arbeidsparticipatie Holland Rijnland op te leiden arbeidsmaatjes.

Themaworkshops/korte cursussen rondom specifieke herstelthema's

1 x per kwartaal een thema zoals:

Veerkracht bij verborgen verlies - 3 bijeenkomsten (in samenwerking met Centrum voor verborgen verlies)

Ken jij je eigen kracht – 3 bijeenkomsten

Verbinding - 2 bijeenkomsten

Omgaan met de feestdagen - 1 bijeenkomst

De themaworkshops kunnen in de toekomst ook in de regiogemeenten aangeboden worden.

Overige cursussen, gericht op persoonlijk en maatschappelijk herstel:

Creatief schrijven – 5 bijeenkomsten

Herstelverhaal schrijven - 2 bijeenkomsten

Herstelverhaal presenteren - 2 bijeenkomsten

Ervaringsverhaal in beeld en geluid - 5 bijeenkomsten

Beeldvorming en voorlichting

Informatieavonden i.s.m. Rivierduinen/PsyQ - 15 maandagavonden

Voorlichting Dagbehandeling Alphen a/d Rijn - 1 x per 6 weken

Thema-avonden over specifieke problematiek als gevolg van een psychische aandoening

Gastlessen informatiebijeenkomsten onderwijsinstellingen (start in september)

Art en Ziel - beeldvorming – maatschappelijke acceptatie en participatie

De informatieavonden worden reeds in de gehele regio aangeboden.

Al 'ns opgenomen in de maatschappij?

Gastlessen/informatiebijeenkomsten/casuïstiekbespreking (handvatten)/beeldvormende voorlichting over psychische aandoening en stigma voor beroepsgroepen en organisaties in het sociale domein

Deze deskundigheidsbevordering wordt reeds in de gehele regio aangeboden.

Collectieve belangenbehartiging

Stichting Lumen Holland Rijnland geeft ervaringsdeskundig advies over beleidsthema's die betrekking hebben op de maatschappelijke positie van de achterban. Zij haalt de signalen op uit individuele cliëntondersteuning, via de herstel- en participatiewerkshops, via de bijeenkomsten uit de Lumen Adviesgroep waar vertegenwoordigers van cliëntenraden en ervaringsdeskundige ambassadeurs aanwezig zijn en via contacten en bijeenkomsten met organisaties die werkzaam zijn in het sociale domein.

1. Lumen Adviesgroep

Stichting Lumen heeft maandelijks overleg met vertegenwoordigers vanuit de achterban. Op die manier ontvangt Lumen veel signalen. Vanuit het cliëntenperspectief worden onderwerpen besproken en ideeën verzameld. De vergaderingen zijn elke derde woensdag van de maand. Van 11 tot 13 uur op de Hooigracht 12-14 te Leiden.

2. Coördinatie en uitvoering van ervaringsdeskundige beleidsondersteuning en belangenbehartiging

Ervaringsdeskundig input betreffende de positie van zeer kwetsbare burgers met psychische aandoeningen, verslavingsproblemen en psychosociale problemen zodat gemeenten in de regio Holland Rijnland uitvoering kunnen geven aan een beleid dat gericht is op inclusie en toegankelijkheid voor personen met een handicap.

- Verzorgen van ervaringsdeskundige input op gemeentelijke beleid: meedenken, adviseren over beleid binnen de regionale en subregionale en lokale uitvoering van het programma maatschappelijke zorg
- Volgen van regionale, subregionale en lokale politieke ontwikkelingen
- Monitoren stand van zaken rond samenwerking organisaties binnen pilots
- Actieve deelname en leveren van inbreng in conferenties, congressen en symposia
- Actieve deelname in werkgroepen en innovatieve pilots

Deze collectieve belangenbehartiging werd tot nu toe centraal vormgegeven. Vanaf 2018 wordt de belangenbehartiging gedecentraliseerd. Zie ook de bijlage: Opschaling beleidsondersteuning en scholing

DOEN

Cliëntondersteuning

De cliëntondersteuning van Stichting Lumen richt zich op het versterken en/of ontwikkelen van de eigen mogelijkheden om keuzes te maken en zelfredzaam te zijn met als doelstelling dat mensen op een gelijkwaardige manier deel kunnen nemen aan de samenleving. Dit doet Lumen door mensen uitgebreid te informeren en te steunen en door in de ondersteuning te werken vanuit het gedachtengoed van emancipatie en empowerment.

In 2018 en '19 wordt de backoffice van het 'GGz Informatiepunt' uitgebreid. Elke cliëntondersteuner moet minimaal in staat zijn mensen te kunnen voorlichten over psychische klachten en behandelingen en psychosociale problemen; en bekend zijn met voorzieningen in Wmo en de Participatiewet. Daarnaast willen wij zoveel mogelijk cliëntondersteuners, al naar gelang de opleidingsachtergrond, scholen in gespecialiseerde cliëntondersteuning, zoals:

1. Outreachende cliëntondersteuning - Vliegende Brigade in Leiden

Lumen werkt samen met organisaties in het sociale domein. Door Lumen wordt een pool van Vliegende Brigadiers aangestuurd, die samenwerkend met Sociaal wijkteams en andere beroepsgroepen in het sociale domein klanten ondersteunen op weg naar maatschappelijke participatie. Klanten worden toegeleid naar zorg of naar dagactiviteiten in de buurt.

2. Ondersteuning bij het vergroten van sociale weerbaarheid en zelfredzaamheid

40-50% van de mensen met psychische aandoeningen kampt met een laag zelfbeeld, continu zelfverwijt met dikwijls sociale vermijding tot gevolg. Hierdoor neemt het gevoel van zelfredzaamheid af en raken maatschappelijke doelen uit het zicht. Publiek stigma dat nog steeds rust op mensen met psychische aandoeningen maakt dat mensen zich nóg onzekerder en minder waard voelen. In een serie persoonlijke gesprekken wordt toegewerkt naar het oplossen van zelfstigmatisering en het vergroten van stigmaweerbaarheid.

3. Ondersteuning bij stappen op de participatieladder (uitbreiding vanaf najaar 2018 en in 2019, deels samenhangend met uitbreiding Vliegende Brigade en mogelijk Arbeidsmaatjes²)

Voor mensen met psychische aandoeningen en/of verslavingsproblemen is het vinden en vasthouden van werk vaak een probleem. De marginale positie van waaruit mensen weer willen of moeten re-integreren is zo specifiek voor de doelgroep dat coaching door mensen met ervaringsdeskundigheid een noodzakelijke aanvulling is op de reguliere arbeidsgerelateerde hulpverlening. Met cliënten wordt de ervaring geanalyseerd, de emoties gescheiden en een creatief curriculum opgesteld.

Binnen het project Piëzo, dat startte in april 2017 zijn inmiddels 45 deelnemers verder geholpen:
3 deelnemers waarbij het traject is afgerond
22 deelnemers werken als vrijwilliger bij Lumen

---

² Het opleiden van arbeidsmaatjes (werktitel) zal als onderdeel van de doelstellingen van het samenwerkingsverband arbeidsparticipatie Holland Rijnland worden opgepakt, mogelijk met aanvullende fondsen.

4 deelnemers hebben een baan gevonden of zijn zzp-er
4 deelnemers zijn een opleiding gaan doen
12 deelnemers komen voor coachgesprekken
2 vrijwilligers ter ondersteuning (tellen niet als deelnemer)

Kenmerkend voor de deelnemers is dat de begeleiding binnen Lumen zich met name richt op het herstel van psychische en/of verslavingsproblematiek en het (her)ontdekken van kwaliteiten, talenten en vaardigheden. Vanaf 2018 en in 2019 willen we de deelnemers verder scholen naar nieuwe maatschappelijke rollen binnen de producten en diensten van Lumen en binnen andere organisaties in het kader van lerend vrijwilligerswerk en/of werkervaringstrajecten.

Arbeidsparticipanten met ingewikkelde hulpvragen worden besproken in het casuïstiekoverleg arbeidsparticipatie Holland Rijnland, een werktafel van arbeidsgerelateerde beroepsgroepen dat samenwerkt in de arbeidsmarktregio Holland Rijnland.

Vanaf najaar 2018 en in 2019 worden mogelijk vrijwilligers opgeleid en ingezet als arbeidsmaatje (werktitel).

4. Ondersteuning bij het maken van een Crisiskaart

Begin 2018 is Lumen gestart met het Project 'Vaart in de Crisiskaart in Hollands Midden'. Hierin werkt Stichting Lumen nauw samen met Stichting Kernkracht (Gouda) en het programmateam zorg en ondersteuning voor mensen met verward gedrag, met als doel om de crisiskaart voor een brede doelgroep beschikbaar te stellen in alle 19 gemeenten in regio Hollands Midden.

Locaties

De individuele cliëntondersteuning kan zowel op de Hooigracht als bij mensen thuis (Vliegende Brigade) en op locaties in de subregio's worden uitgevoerd. Dit moet goed met gemeenten worden afgestemd omdat de cliëntondersteuners centraal worden gecoördineerd. (Er zijn immers geen coördinatoren op locatie beschikbaar)

Lumen zal haar kennis en expertise aanbieden aan en stroomlijnen met platforms van ervaringsdeskundige vrijwilligers in de subregio's die al bezig zijn in de cliëntondersteuning. Dit ook met het oog op de collectieve belangenbehartiging.

Uitgelicht: AMBITIES

1. Uitbreiding van de beleidsondersteuning/collectieve belangenbehartiging
(zie hiervoor de bijlage Opschaling beleidsondersteuning en scholing)
2. Uitbreiding aanbod deskundigheidsbevordering en scholing
(zie hiervoor de bijlage Opschaling beleidsondersteuning en scholing)

3. GGz Informatiepunt als onderdeel van Lumen weer een echt Steun- en Informatiepunt voor de regio door:
  1. Nieuwe vrijwilligers op te leiden
  2. Zorgen voor goede coördinatie, scholing en intervisie

Naar aanleiding van de transities in het sociale domein is er bij de doelgroepen van Lumen nog meer behoefte ontstaan aan informatie, advies en begeleiding op de verschillende levensdomeinen. De contouren zijn inmiddels uitgezet voor het scholen van specifieke rollen die door ervaringsdeskundige vrijwilligers van Hooigracht 12-14 gespeeld kunnen worden in deze ondersteuning. Er is begonnen met de ervaringsdeskundige medewerker Vliegende Brigade.

In de stad Leiden is voor extra coördinatie, naast de bestaande coördinator van de Vliegende Brigade, voor de aansturing en begeleiding van Vliegende brigade in het kader van het project Meedoen met de stad, in 2018 en 2019 36.000 euro beschikbaar (via subsidie ZONMw). In de pilot Meedoen met Meerburg heeft Lumen hiervoor de basis gelegd. Deze pilot wordt uitgerold over de hele stad, de projectduur loopt t/m december 2019.

De cliëntondersteuning zoals Lumen deze op aanvraag in de backoffice doet (incidenteel gebeurt dit al op locatie in de regio) zal met een nieuwe frisse blik aangestuurd worden uit coördinatie-uren uit de al bestaande middelen in het kader van onafhankelijke (ervaringsdeskundige) cliëntondersteuning. De cliëntondersteuners worden betrokken uit de gehele regio; met organisaties zullen afspraken worden gemaakt over het gebruik van gespreksruimte. Onder andere in Voorhout (Rivierduinen) en bij Welzijnswijk Katwijk gebeurt dit al incidenteel. In Alphen kan dit straks gebeuren in het Respijthuis/herstelwerkplaats (zie ook punt 5.).

De scholing voor deze ervaringsdeskundigen wordt meegenomen in het totale scholingsprogramma, dat wij om deze reden willen uitbreiden³. (Zie ook bijlage Opschaling beleidsondersteuning en scholing).

Niet alleen zullen er Vliegende Brigadiers actief zijn, outreachend in de wijk. Ook in de backoffice op de Hooigracht en na afstemming op locatie in de gehele regio zullen mensen meer beschikking kunnen hebben over onafhankelijke ervaringsdeskundige ondersteuners (peer to peer-support).

In de groepsgewijze cliëntondersteuning wordt gestreefd naar uitbreiding van herstelaanbod en empowerment (trainingen en cursussen) in de Leidse regio, Duin- en Bollenstreek en Rijnstreek. (zie ook de bijlage). Dit wordt gedaan in samenwerking met bv. Brijder en Rivierduinen. Via de uitbreiding van de scholing zullen zoveel mogelijk mensen worden opgeleid om de cursussen in de gehele regio Holland Rijnland te kunnen geven.

In aansluiting hierop zullen wij zoveel mogelijk contact zoeken met organisaties in de subregio's om de individuele cliëntondersteuning en ons groepsgewijze herstel- en participatieaanbod op locatie in de drie subregio's te kunnen uitvoeren. In Alphen aan den Rijn loopt dit parallel aan het

---

³ Integrale scholing voor diverse functies binnen het sociale domein

opzetten van Respijthuis waar ook een herstelwerkplaats opgezet zal worden. Hier kan ook de basislocatie voor de cliëntondersteuners zijn.

Speciale aandacht zullen we ook hebben voor jongere cliëntondersteuners, ook wel Experience Experts (ExpEx) genoemd.

4. Voorlichting en deskundigheidsbevordering ‘Al ‘ns opgenomen in de maatschappij?: Samenwerking met netwerkpartners voortzetten in de Leidse regio en verder uitbreiden naar de regio Duin- en Bollenstreek en Rijnstreek.

- De adviserende rol naar externe partijen in het sociale domein wordt onder andere uitgebreid naar woningstichtingen.

Lumen blijft ook doorgaan met de in dit format uitgewerkte deskundigheidsbevordering rond omgaan met de ‘nieuwe vrijwilliger’. In diverse gemeenten in de regio (Kaag en Braassem, Alphen, Teylingen en in alle vijf gemeenten van de Leidse regio zijn deze bijeenkomsten in 2017 al georganiseerd. Deze deskundigheidsbevordering is in 2017 gekoppeld aan het kwartier maken in het kader van Piëzo. In samenwerking met iDOE en Vriendendienst Zuid-Holland Noord zullen in het komend jaar en in 2019 voor vrijwilligersorganisaties casuïstiekbijeenkomsten worden georganiseerd in de Leidse regio. Het gaat hierbij om deskundigheidsbevordering en kwartier maken voor vrijwilligers met psychische problematiek. Deze bijeenkomsten kunnen verder worden uitgebreid in de regio. .

5. Inbreng voortzetten in innoverende pilots, zowel op uitvoerend als op adviserend niveau.

- Samenwerkingsverband arbeidsparticipatie Holland Rijnland.

Plan voor eind 2018-2019:

Naast het bewaken van de belangen van de doelgroep in het samenwerkingsverband arbeidsparticipatie Holland Rijnland en het leveren van expertise zal door Lumen nog een bijdrage worden geleverd aan deze samenwerking. Door Lumen te coördineren arbeidsmaatjes (werktitel) zullen mogelijk vanaf najaar 2018 worden geschoold en vanaf 2019 ingezet worden als *cliëntondersteuners werk en dagbesteding* in de gehele regio. Deze speciale cliëntondersteuners zijn ook weer aanvullend op beroepskrachten. Zij hebben zelf ervaring met arbeidsparticipatie en re-integratietrajecten en zullen onder andere in staat zijn met mensen gesprekken voor te bereiden met verzekeringsartsen en klantmanagers, en kunnen werken volgens de methode Bluf-cv (doorontwikkeling ervaringsdeskundigheid). Zij krijgen naast de interne training, een aanvullende externe erkende training.

- Meedoen met de Stad

Lumen zal optreden als werkgever voor een extra coördinator Vliegende Brigade, die gefinancierd zal worden uit de subsidie van ZonMw voor Meedoen met de Stad (zie ook outreachende cliëntondersteuners, Vliegende Brigade Leiden).

- Opzetten respijthuis/herstelwerkplaats Alphen

Lumen is samen met de Cliëntenraad Gouda/Alphen aan den Rijn van GGZ Rivierduinen initiatiefnemer van deze voorziening.

6. Bieden van (officieuze) werkervaringsplekken

Lumen heeft de ambitie haar vrijwilligers goede interne en externe scholing te bieden voordat zij in de organisatie en samenwerkend met externe partners te werk gaan. Voor de vrijwilligers voor wie het tot de mogelijkheden behoort en die dit ambiëren, wil Lumen graag optreden als belangenbehartiger die vrijwilligers ondersteund met het vinden van een werkervaringsplek die een opmaat biedt naar betaald werk.

Bij de begeleiding en ondersteuning van onze vrijwilligers maken wij gebruik van de Piëzomethodiek.

Individuele re-integratietrajecten die niet gefinancierd kunnen worden vanuit voorliggende middelen zullen worden opgevoerd voor tegemoetkoming studiekosten vanuit de subsidie van 90.000 die het samenwerkingsverband arbeidsparticipatie Holland Rijnland heeft ontvangen. Hiervoor is met de samenwerkingspartners een format ontwikkeld.

Voorwaarden:

Om dit aanbod subregionaal en op lokaal niveau neer te zetten zijn goede afspraken met de gemeenten noodzakelijk waarbij Lumen wil inspelen op de lokale behoeften, en lokale samenwerking met netwerkorganisaties van groot belang is bij de uitvoering. Belangrijke voorwaarden zijn goede huisvesting (ook middels beschikbaarheid van spreek- en werkruimtes bij samenwerkingspartners) en meerjarenafspraken.